

Hur undviker man upptrampat bete?

1. Tramptålighet hos 4 olika betesfröblandningar
2. Markstabiliserande material på små hårt belastade ytor

Eva Salomon, RISE

Eva Spörndly och Nilla Nilsson Linde, SLU

Finansiär: Stiftelsen lantbruksforskning - SLF

Research Institutes of Sweden

DIVISION: Biovetenskap och material
ENHET: Jordbruk och Livsmedel

Ett bete tål tuffa förhållanden – med vila och putsning

Översvämning April 2013

Upptorkat Maj 2013

Efter vila Juli 2013

Efter rotationsbete Aug 2016

4 Fröblandningar

Basen utgjorde Ängsgröe, Engelskt rajgräs och lite rödsvingel.

Jämförelse:

- 1. Med respektive utan vitklöver**

Art	Sort (typ)	Fröblandning, procentandel			
		A	B	C	D
Vitklöver	Undrom (småbladig)	20	20	44	
Ängsgröe	Kupol (fodertyp)	35	35	44	
	Julius (sporttyp)				44
Rödsvingel	Gondolin (fodertyp)	10	10	12	
	Cezanne (sporttyp)				12
Engelskt rajgräs	Foxtrot (sen, diploid fodertyp)	35		44	
	Bizet 1 (sen, diploid, sporttyp)				44
Rörsvingel	Borneo (turftyp)		35		

4 Fröblandningar

Jämförelse:

1. Med respektive utan vitklöver
2. **Engelskt rajgräs jämfört med rörsvingel**

Art	Sort (typ)	Fröblandning, procentandel			
		A	B	C	D
Vitklöver	Undrom (småbladig)	20	20		
Ängsgröe	Kupol (fodertyp)	35	35	44	
	Julius (sporttyp)				44
Rödsvingel	Gondolin (fodertyp)	10	10	12	
	Cezanne (sporttyp)				12
Engelskt rajgräs	Foxtrot (sen, diploid fodertyp)	35		44	
	Bizet 1 (sen, diploid, sporttyp)				44
Rörsvingel	Borneo (turftyp)		35		

Fröblandningar

Jämförelse:

1. Med respektive utan vitklöver
2. Engelskt rajgräs jämfört med rörsvingel
3. **Olika sorter engelskt rajgräs: "fodertyp" resp. "sporttyp"**

Art	Sort (typ)	Fröblandning, procentandel			
		A	B	C	D
Vitklöver	Undrom (småbladig)	20	20		
Ängsgröe	Kupol (fodertyp)	35	35	44	
	Julius (sporttyp)				44
Rödsvingel	Gondolin (fodertyp)	10	10	12	
	Cezanne (sporttyp)				12
Engelskt rajgräs	Foxtrot (sen, diploid fodertyp)	35		44	
	Bizet 1 (sen, diploid, sporttyp)				44
Rörsvingel	Borneo (turftyp)		35		

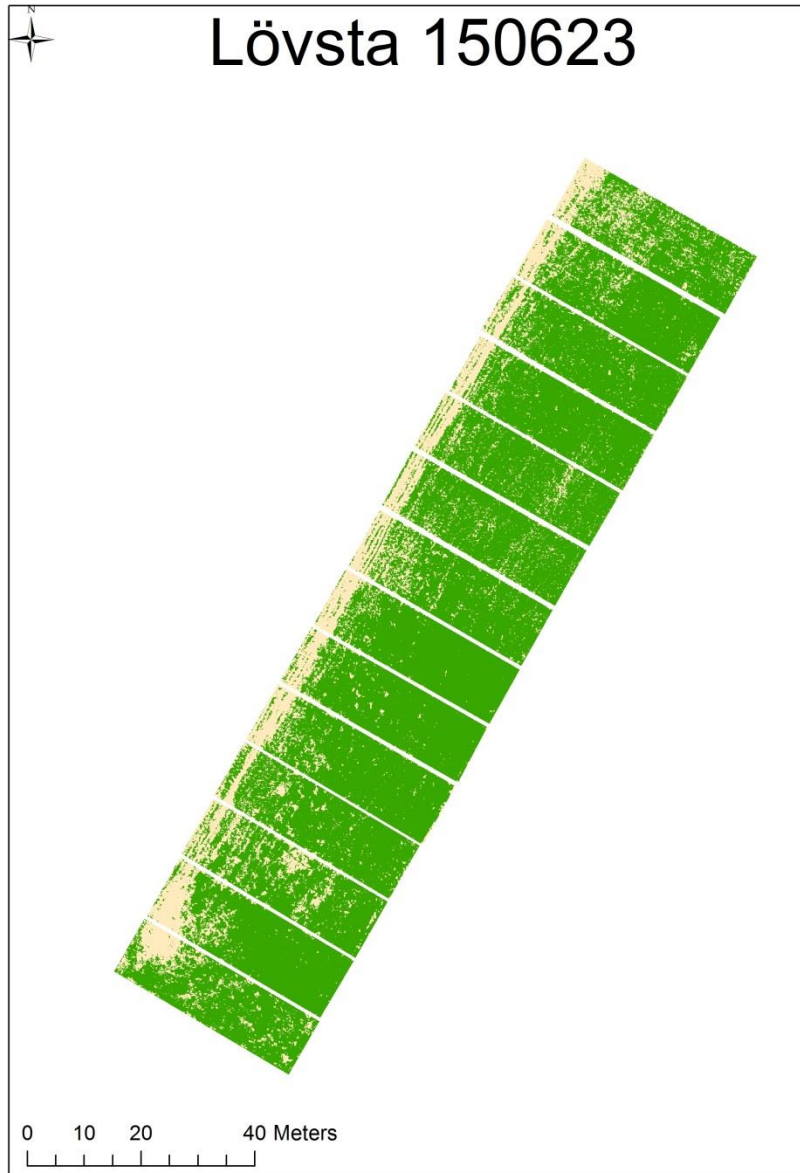
Betesdjur

- **Randomiserat blockförsök (3 upprepningar)**
- **Rotationsbete med sinkor eller kvigor**
- **2014: 5 rotationer**
- **2015: 4 rotationer**
- **2016: 5 rotationer**
- **2017: 4 rotationer**

Foto: N. Nilsson-Linde

Andel vegetation och andel bar mark

Flygfoto och bildanalys på våren
samt efter varje avbetning.

Botanisk sammansättning (ts)

Provtagning vår och sensommar

Slutsatser del 1

- Betesvallen återhämtade sig förvånansvärt snabbt efter skador
- Betesfröblandning A, med basgräsen plus engelskt rajgräs och vitklöver var motståndskraftig

Tre material i grindhål – funktionalitet och kostnader

- **Bark – två år**
- **Matta – fem år**
- **Krossat stenmaterial – tre år (Paddex®)**
- **Kontroll – ingen åtgärd**

Dokumentation under betessäsongen

Matta

Paddex

Bark

- Grad av deformation – gropindex
- Fotografering
- Antal passerande kor
- Väder

Före betessläpp

**Roterande fållor/grindhål
vegetationen kommer
igen**

Juli – 562 passager

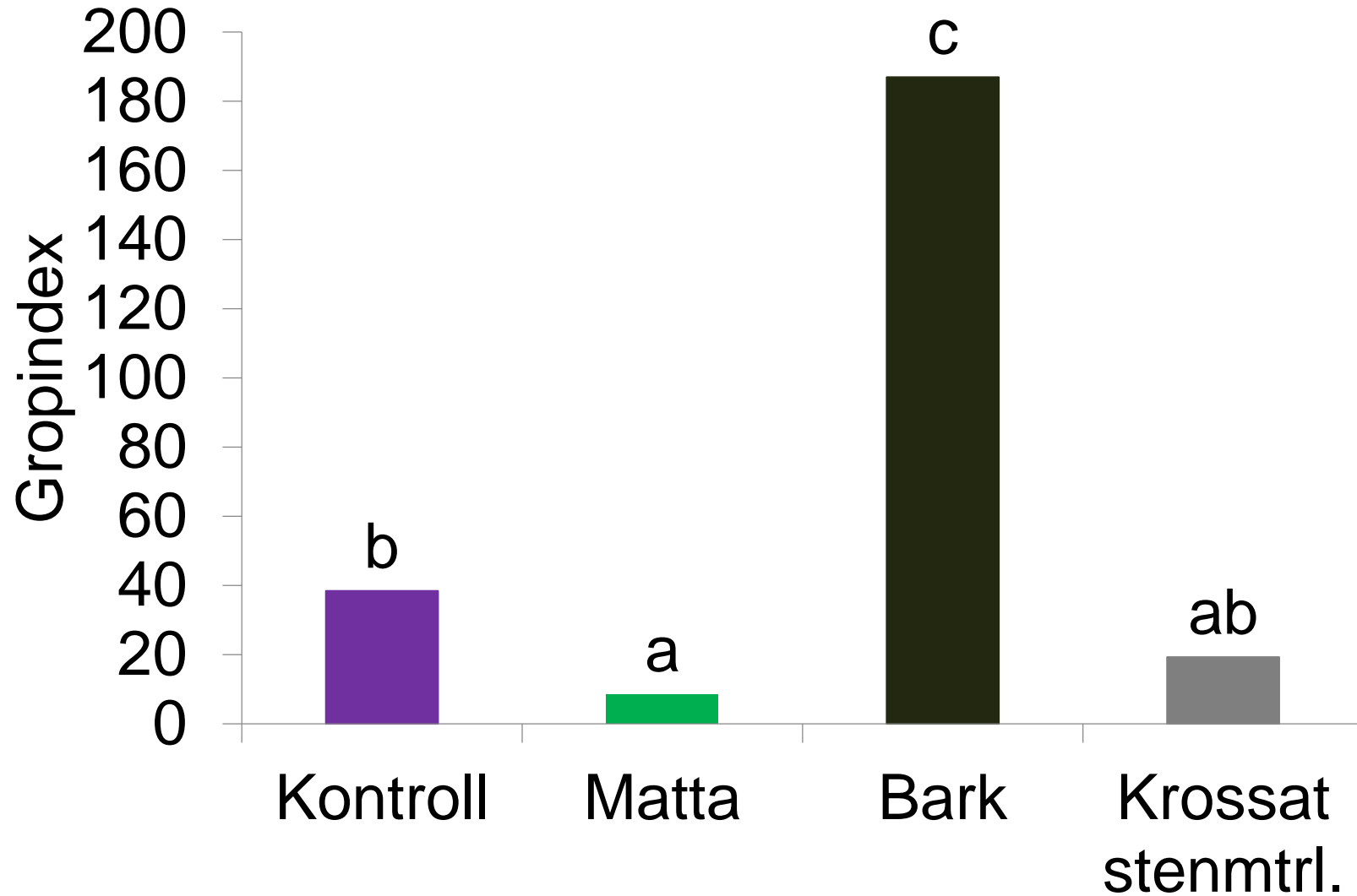

Sep. – 4706 passager

RESULTAT

Grad av deformering

- Mattan håller efter fem säsonger
- Paddex håller efter tre säsonger
- Bark blev klart deformerad på denna plats

Investeringskostnader – 100 m²

- Kollapsad barkbädd

- Matta – 21 900 kr
- Bark – 6 500 kr
- Paddex ® - 5 500 kr

Slutsatser del 2

- Markstabiliserande material kan vara ett komplement på hårt belastade små ytor.

TACK!

Eva Salomon

Eva Spörndly, SLU

Nilla Nilsdotter-Linde, SLU

Research Institutes of Sweden

DIVISION: Biovetenskap och Material

ENHET: Jordbruk och Livsmedel

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences
EPOK – Centrum för ekologisk produktion
och konsumtion

Fältförsök

Hur förebygga att kor trampar sönder betet?

Fältförsök med markstabiliserande material

Upptrampade och toriga ytor på kornas bete kan påverka kolnfik, djurhälsa och mjölköva-
let. En lösning kan vara att använda trampålliga vallföblandningar. En annan lösning kan
vara att stabilisera markytan på särskilt hårt belastade ytor, exempelvis vid grindhål. Här
rapporteras preliminära resultat från ett forskningssamarbete mellan SLU och RISE.

Markstabiliserande material på utsatta ytor

Bark

Matte

Test av tre olika material i ingången till olika hagar: bark, matta och krossat kalkba-
serat stenmaterial, PaddexO. På en säsong passerade korna över materialet mellan
3 340 och 4 835 gånger. Hittills har studien pågått fyra säsonger.

Resultat

Materialet i studien deformades inte mer där fler kor passerade. Det kan bero
på att ingen av de fyra säsongerna var blöta. Efter fyra säsonger hade mattan blivit
hållbarhet. Barkbåden blev klart deformerad efter två säsonger. Därefter ersatte
forskarna den med Paddex som hade god hållbarhet efter två säsonger.

Slutsatser

- Håller mattan i sju år är investeringskostnaden densamma för bark och Pad-

